

לו של חידון התניך האזורי הראשון שנערך בירושלים, מגלה את הנעשה ושואל:

בולם. אך למרבה הצער לא עלה בדעתם, שעל הדבר הזה יש להודיע לקהל, והם שכחו להודיע. מה קרה? היינו שישה חברים. לשניים — 12 נקודות; לשניים — 11; לשניים הנותרים, ביניהם אני, 10 נקודות. כך סבור היה הקהל. למעשה לא ידע הקהל שהיו לי 11 נקודות ולכן ראשי הייתי בהחלט לעבור לסיבוב האחרון. הקהל ראה במעברי לסיבוב האחרון משואפנים, תמה על כך והגיב בקריאות גנאי. השופטים הרחמנים לא רצו להשאיר את המתחרה השישי בודד — והחליטו להעביר גם אותו.

דינאי דתי

א היתה זאת הסיבה היחידה למהר מה שקמה. בקהל נמצאה קבוצה מאור-

אשחו של שלו

בתיא שלו עוקבת בדרכות אחרי מאבקו של בעלה בחידון החזור, באולם כס המשפט באוניברסיטה העברית. היא היתה מתוחה גם בגלל תגובתו העוינת של קהל הצופים הירושלמי להופעות בעלה.

יש להמעיט ככל האפשר במספר הן שאלות המעידות על בקיאות טכנית בלבד, ולהרבות ככל האפשר במספר השאלות המעידות על בקיאות עניינית ועל הבנת התניך.

כאן עלי לאמר בגילוי-לב שהיו לי לפעם מים רגעים של חולשת-דעת, כשראיתי ש עם כמה מהאנשים המחכים אתי בחדרים האטומים של הניבחים אינני יכול לנהל שום שיחה רצינית על ענייני מיקרא, וכל מה שניתן לעשות איתם זה לשאול איפה זה כתוב ומי אמר את זה. לא ניתן היה לשוחח איתם על שום דבר אחר. בכל שעה שהרוח עוברת לשדה רציני, שם נעלמת התעניינותם.

הטיפוסים של חתני תניך צריכים להיחפך במשך השנים לדמויות, שאפשר לתנך על פיהן את צורת ההתעניינות של הנער. אם הנוער יראה שהארם אשר וזה לכבודו כה רב יודע רק לומר עליה פסוק שידרש, יגיע לכלל דעה שזוהי כנראה צורת הידיעה הנעלה ביותר. בעוד שהאמת היא אחרת, כמובן. אסור לו לחתן כזה שיהא גיבור חידון ותו לא. עליו להיות גם גיבורם של חיי עיון, לימוד ומחקר.

מילמול פסוקים במהירות רבה וללא מעי צורים עדיין איננו סימן לאינטליגנציה מיקראית גבוהה. יש לטפח הרמוניה בין השליש הש הצורנית והכרת התוכן.

הקהל משיע

אשר למומנט הסוציאלי, ברור שהקהל מחבב את אותם הטיפוסים ש החידון העלה אותם מן העוני, הסבל והאל-מניות אל עולם הרחבה והפירסום. זוהי דרישה טבעית ומונבת, מכיוון שהצבור הי אנושי הרגיל אוהב מאוד את האפשרות של תגמול אחרי שנים ארוכות של סבל. עליידי כך מטפח הקהל בתוכו הרגשה של שתף למעשה-צדק. הנה הוא מעלה במחיי אות-הכפיים הסוערות את האיש הסובל למצב, שבו יתמו כל סבלותיו וסוף הישועה בא.

אין לי שום דבר נגד התופעה הזו. אך הרעה טמונה בכך, שבמשך הזמן מרגילי ה דבר את הציבור להביט באירצון ובחוסר-נוחיות אל ניבחים שאינם זקוקים לחסדו של הקהל. אסור ולא רצוי, שענייני הקב"א את החידונית יהא נחלתן הביולוגית של שכבות מסוימות או עדות מסוימות. בני השכבות האחרות צריכים להרהר על כך ברצינות.

אם כי לא יצאתי בחידון הארצי האחרון בדרגה ראיה לציון, אין זה מונע בעדי כלל וכלל להשתתף בשמחת החתנים המאור שרים. אני בטוח שהרב אלשיך יצעה ב חידון הבינלאומי והריני לוחץ את ידיו. אהדתי נתונה ליעקב חמרי אשר את הוא הפליא את השומעים בבקיאותו. אינני יכול להעלים כמה רגשות של צער. בעיקר מצ טער אני בצערם של תלמידי שגרמתי להם, אל נכון, אכזבה קשה. הנני רוצה לקחת שערכן של שעות ההוראה שלי לא ייפגם בעיניהם משום כך.

היתה דרושה להרגעת הרוחות ויכלה לי השפיע.

בכניעה להלך-רוח סנסציוני בעריכת החידון מחדש.

לא פילתי שבראשות מרכז ההסברה ר בקרב חברי לחקר המיקרא ימצאו להם קן הסנסנות, חוסר-מעש ופחדנות מעין אלה. ידוע לי שהיה חבר אחד בלבד שהתנגד לעריכת החידון מחדש, בטענו שהובר יבייש את השפיטה בחידון ויפגום בחוקיות ה חידון.

נשאלת השאלה: מדוע ניגשתי בשניה? יתכן שעשיתי טעות, ושהיה עלי לא לגשת לדבר שלבי אינו שלם עימו. אבל אופיו של אדם יכול להיות לו לפעמים לרעץ. אינני מחבב את הנטייה לכל צורך תיה. כיוון שהתחלתי לצעוד בדרך, התחלתי לסיים אותה ולא לנשור באמצע. לא רציתי שהתפתרותי תתפרש כפחד — דבר שאינו לפי רוחי.

שלחתי רוחי הושבה לחלוטין. לא היה יום באותם הימים, למן החידון באדיסון ועד לחידון כס המשפט, בו לא נגעתי בצורה זו או אחרת על-ידי תיאור מסולף בעת-גות, על-ידי כל מיני עצות ארסיות וכותרות מטופשות.

הכושר להתרכז בלימוד נפגם ואי-אפשר לאמר שהגעתי לחידון החזור בכס המשפט במלוא הכושר והצלילות הדרושים. יצאתי שם שני. אין לי שום טענות נגד השיפוט בחידון זה. הוא עמד על רמה גבוהה. ה יחס לניבחים היה מלא אורך-רוח והוגן.

אינטליגנציה — לא מילמול

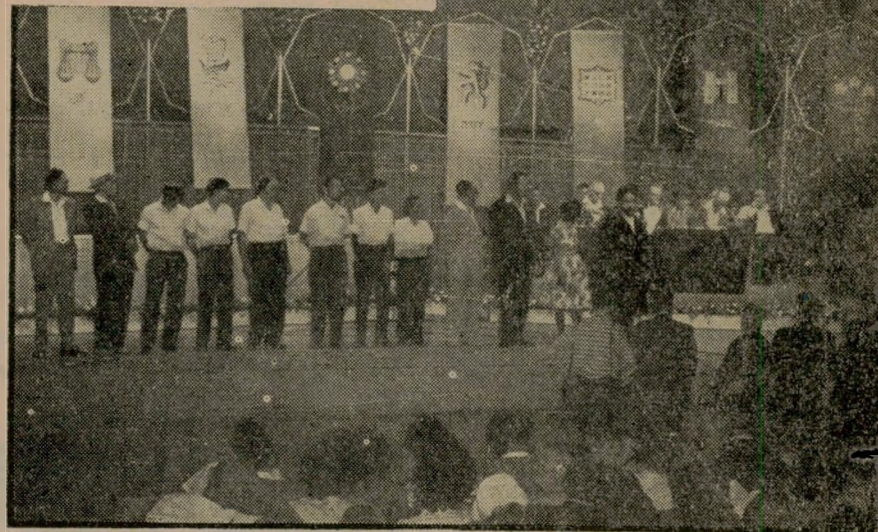
חידון הארצי הרגשתי בכיור עד כמה משזק המיקרא והמול בקביעות גורלם של חתנים ולא-חתנים. בחור כמו שמעון יהונתן, שכבר לפני שנתיים ניתנה לי ההזדמנות לעמוד על בקיאותו הרבה, כשל כבר אחרי הסיבוב הראשון. אחרים, לעומת זאת, שאיני נוקב בשמותיהם, המ שיכו — למרות שידעתם פחותה לאין שר ער משלו.

על עצמי אינני רוצה לדבר. מבחינת החויה היתה לי ההרגשה שבחידון העשור ידעתי כרבע ממה שידעתי היום — ואילו אז סיימתי שני ועתה יצאתי מהתחרות כבר אחרי סיבוב שני.

בכל זה רואה אני מקריות רבה. בהזדמ גויות שונות הבעתי את דעתי בציבור בזכות החידון התניכי, שרבים תקפו אותו מאז החל. בתוכנית דינאל בגוב האריות, למשל, אמרתי שאני רואה בחידון כלי מת זיק ברכה, אבל טעון תיקונים ושיפורים. ואלה הדברים שיש לשנותם:

● יש לסלק מן החידון כל אוסטיאציה של פרש כספי והטבה חומרית, באופן ש יהיה ברור לכל מי שמתעתד לגשת אליו שהוא נייש אליו מאהבת תורה לשמה ולא מתוך סיכויים חומריים.

● סיכויים חומריים והטבות גדולות, עשיר יים למשוך אל המערכת אנשים שאין להם יחס ממשי אל ספר התניך, אלא יחס חידור ני תועלת גרידא.

שלו בהיכל התרבות

בחידון הארצי, בו זכה הרב אלשיך בכחו חתן התניך. בחידון זה נשר יצחק שלו כבר ולא הצליח להישאר עד המחזור האחרון.

מנה חלק ניכר באולם, אחת היתה אם יצחק דתי זה או אחר. אבל כיוון שהתואר נפל בידי כופר, החליטו לעשות הכל כדי להפריע לצד החוקי של מתן התואר.

בלילה משכו את השופטים לבית אחד מהשופטים, והיו עדויות של הקהל. לבסוף נימנו וגמרו שבם אלשיך מגיעה התגות ושלום על ישראל.

אבל בנה עוד לא נגמר הענין. כיוון שראו שניתנה יד למשחית ואפשר לערער על הכל, נמצא מי שקם להושיע את חודגיה. הוא ראה שיש שני חתנים וחשב שיוכלו להיות שלושה. הוקם ועד ציבורי להגנתו של חודגיה ונמצא איוה עורך-דין, ישעיהו נשיא, שנטל על עצמו את החובה הקדושה להילחם את מלחמת חודגיה. הוא טען שיש לפסול את זכותי לחתנות ובמקום זה לתת אותה לחודגיה, שיגיש עם אלשיך לחידון הארצי.

כניעה מבישה

דבר המתמיה והמרגז בפרשה זו הוא שלשעוריה זו נמצאו מיד מנפי חים בקרב עיתונאי הצהרונים, שלא פסקו לעורר את דעת-הקהל נגדי. אפשר שלא ראו בדבר משהו אישי, אבל אולי מצאו בו ביצה להשתכשך בה.

משעוריה כזאת נתבהל מרכז ההסברה של מסדר ראשי-המשלה ובמקום לצאת בגלוי-דעת ברור וחד משמעי, שבו היה מסביר לקהל שלרשותי עמדו 11 נקודות, והיתה לי הזכות המלאה לעבור לסיבוב ה אחרון, נסוג נטיה מבוהלת לאפשרות של עריכת החידון בשניה.

עריכת החידון בשניה היתה, לגבי ידי, הדבר המביש ביותר בכל הפרשה. בעיני היא נראית גם היום ככניעה חסרת-טעם לדעת כנופיה חסרת-ערך, שהתיימרה לייצג את דעת העולם ומלואו.

הנני מאשים את החברה לחקר המיקרא ואת מרכז ההסברה בשני דברים: ● בחוסר כל תגובה בימים הראשונים לאחר חידון אדיסון, שעה שתגובה כזאת

גנת של חובשי כיפות, שעוד לפני שהת עורר העניין עם הנקודות הגיבו בקריאות בוז על כך שהופעתי בלי כיפה. הייתי היחיד של הבמה שהיה בלי כיפה. עד היום סבור אני שזכותי היתה לנהוג בהת' אם למצפוני, ולהופיע בלי כיפה לחידון זה ולכל אלה שלאחריו.

הנני נוהג לכבד כל טקס דתי וחובש כיפה בבית-הכנסת, בישיבה או בטקסי חתו נה והלוויה. אבל קולנוע אדיסון לא נחשב בעיני מעולם לבית-כנסת, והחידון התניכי אינו בשום פנים טקס דתי, אלא טקס ממ' לכתו חילוני, שמשתתפים בו אנשים בעלי דעות שונות. הרשיתי לעצמי לבוא בלי כיפה, ממש כמו בחידון שנת העשור.

אך מאז אותה שעה חלו אצלנו במדינה כמה שינויים. האלימות של כמה חובשי כיפות כבר עלתה מעל לראש ואף למעלה מהכיפה. בעיניי זה יזם להאשים את מרכז ההסברה, שלא הסביר מראש לציבור שיש להתייחס בסובלנות להופעתם של ניבחים, שופטים ויועצים על הבמה עם כיפה ו' בלעדית. קריאותיה של החברה המכוייפת התחילו כבר מראשית ההופעה, ואין צורך לומר שלא השפיעו עלי שפע של מנחות דעת.

כשעליתי לסיבוב השלישי, הציגו שאלות זהות לשישה אנשים. יצאתי עם מספר הנקודות הגדול ביותר, ומהקהל נשמעה טענה שלא שמעו את תשובותיו של אל' שיך או שלא התחשבו בהן. התחילה ערבור ביה על הבמה ולפתע הודיעו שמספר נקודות אלשיך שחה לשלי ועלי לעבור לסיבוב נוסף. גם בסיבוב הזה ניצחתי.

הוכרתני כחתן המחזו. אני זוכר רק שחבורה נסערה מאוד, שכולם חובשי כ' פות, התנפלה על הבמה, כיתרה את השופטים והתחיל משפט לינץ' של צעקות. טענו שם שוב, שהשופטים לא שמעו את תשובו תיו של אלשיך.

בקשר לכך אוכל לומר רק דבר אחד: אילו היה הדבר קורה בין אלשיך וחודגיה, שהשתתף גם הוא, לא היתה מתעוררת כל הסערה. משום שלקהל חובשי-הכיפות, ש'